

Diarienumr. **LI2023/02459**

Remissyttrande över förslag till införande av gränsvärden för klimatdeklarationer av byggnader

Vasakronan är ett av Sveriges största fastighetsbolag och ägs av Första, Andra, Tredje och Fjärde AP-fonderna. Vi äger främst kontors- och butiksfastigheter i några av Sveriges största städer där vi även utvecklar nya fastigheter och områden. Uppdraget från våra ägare är att skapa en hög riskavvägd avkastning men inte på bekostnad av människor eller miljö.

Vasakronans synpunkter

Vasakronan tillstyrker förslagen med nedan kommentarer.

Vasakronan anser att det är mycket positivt att ett gränsvärde införs för byggnader. Ett gränsvärde ger tydlighet för alla aktörer och bidrar till den nödvändiga klimatomställningen i bygg- och fastighetssektorn. Vidare anser Vasakronan att framtida skärpningar av gränsvärdena bör ligga i linje med en vetenskapligt baserad minskningstakt, Parisavtalets 1,5 graders mål samt det nationella målet om klimatneutralitet till 2045.

Vasakronan framhåller att sektorn redan kraftsamlat i en färdplan för fossilfri bygg- och anläggningssektor. Färdplanens mål för att nå en klimatneutral värdekedja i bygg- och anläggningssektorn är:

2025: Utsläppen av växthusgaser visar en tydligt minskande trend

2030: 50 procent minskade utsläpp av växthusgaser

2040: 75 procent minskade utsläpp av växthusgaser

2045: Nettonollutsläpp av växthusgaser (Basåret är 2015).

Vasakronan är ett av de undertecknande företagen. Vasakronan deltar även aktivt i en rad lokala och regionala klimatinitiativ med mycket ambitiösa klimatmål kopplat till nyproduktion och stadsutveckling, exempelvis Lokal Färdplan Malmö 2030 (LFM30), Klimatarena Stockholm, Uppsala klimatprotokoll, Handslaget i Göteborg.

Vasakronan anser därför att 385 kg CO₂e/kvadratmeter BTA, vilket Boverket föreslår som gränsvärde för kontorshus är alldeles för generöst tilltaget. Boverkets nivåer baseras på

projekterade värden för kontorshus som var aktuella för flera år sedan och branschen har tagit stora kliv sedan dess. Gränsvärdet som sätts bör i högre utsträckning spegla vad som är möjligt att kostnadseffektivt uppnå redan nu.

Vasakronan konstaterar att vi för våra egna projekt, redan idag har ett internt gränsvärde vid nybyggnad av kontorshus på ca 250 kg CO₂e/kvadratmeter BTA, med den systemgräns som gäller för dagens klimatdeklaration samt de byggdelar som föreslås läggas till 2025.

Vasakronan håller med Boverket i myndighetens resonemang kring avgränsning av vilka skeden i livscykeln som gränsvärdet ska omfatta (A1-A5). Denna avgränsning säkerställer att fokus ligger på att minska utsläpp i närtid. Utsläpp som kommer att ske i framtiden i byggnadens driftskede regleras redan av annan lagstiftning och frågor om framtida demonterbarhet kan vara ett skallkrav utan att för den skull utgöra en del av gränsvärdet.

Vasakronan finner det anmärkningsvärt att Boverket helt utelämnar nödvändiga resonemang kring det klimatmässiga värdet av att inte riva fullt fungerande byggnader till förmån för nybyggnation. Det är uppenbart att klimatdeklarationer liksom gränsvärden skulle få en mer avgörande påverkan på det svenska byggandets verkliga klimatpåverkan om även hänsyn skulle tas till "inbyggt" klimatvärde av befintliga konstruktioner.

Vasakronan är positiva till att införliva även markarbeten och markförstärkning i klimatdeklarationen för att till fullo spegla byggandets verkliga klimatpåverkan.

Vasakronan anser att täckningsgraden för den beräknade klimatpåverkan ska vara minst 90 procent.

Utökad klimatdeklaration från 2027

Vasakronan anser att det är olyckligt att inte redan nu ta in synpunkter på förslagen om utökad klimatdeklaration och klimatdeklaration för befintliga byggnader, och väljer därför att även lämna synpunkter på dessa delar. Vasakronan tillstyrker Boverkets förslag om att en utökning av klimatdeklarationen sker från 1 januari 2027 och bedömer att sektorn kommer vara mogen för det 2027.

Vasakronan tillstyrker Boverkets förslag att de moduler som ingår från 2027 är: produktionsskedet (A1-A3), byggskedet (A4-A5), underhåll (B2), utbyte (B4), driftenergi (B6), samt slutskedet (C1-C4). Från 2030 kommer övriga delar i B-modulen läggas till i enlighet med kravet i EU-direktivet för byggnaders energiprestanda. Utanpåliggande eller byggnadsintegrerade solceller och markarbeten/markförstärkning tillkommer vad gäller byggdelar i A1-A5. Vasakronan anser att vid en klimatberäkning för en byggnads hela livscykel ska det åskådliggöras på ett tydligt vis i vilken fas den största klimatpåverkan sker, så att aktörer kan vidta relevanta åtgärder för att minska klimatpåverkan ur ett helhetsperspektiv.

Sammanfattningsvis vill Vasakronan understryka att det även fortsättningsvis är oerhört viktigt att skilja på vad som bör ingå i gränsvärdet respektive i klimatdeklarationen, där den sistnämnda kan och bör innehålla så stor andel av byggandets totala konstruktion som möjligt, liksom för byggnaden nödvändiga anläggningskonstruktioner, såväl som så stor andel av byggnadens livscykel som möjligt.

Klimatdeklaration för befintliga byggnader från 2027

Vasakronan tillstyrker att krav på klimatdeklaration införs för ändringar i befintliga byggnader från den 1 januari 2027 och att klimatdeklarationen ska omfatta de byggprodukter som ingår i den ändring som omfattas av kravet för modulerna A1–A4 + A5 byggspill. Vasakronan menar dock att det bör införas krav på klimatdeklarationer generellt vid större renoveringar. Detta för att säkerställa att klimatavtrycket från material och tekniska installationer som behövs för en energieffektiviseringsåtgärd inte blir större än den minskade klimatpåverkan som uppstår genom den minskade energianvändning.

Alla större renoveringsåtgärder behöver ta hänsyn till minskad klimatpåverkan från de material och lösningar som väljs.

Vasakronan anser att införandet av klimatdeklaration i renovering och underhåll av befintliga byggnader kommer vara avgörande för att stötta klimatomställningen och omställningen till cirkulär ekonomi i fastighetssektorn.

Synpunkter rörande insatser för att minska byggandets klimatpåverkan

För att bygg- och fastighetssektorn ska klara nödvändiga investeringar i klimatomställningen och nå Sveriges klimatmål behöver den nationella politiken vara aktiv och långsiktig.

Vasakronan anser att Boverket bör få i uppdrag att utreda hur mängden bundet biogent kol i långlivade byggprodukter som byggts in i byggnaden ska deklarerat. Detta behöver ske i linje med utvecklingen inom de övriga nordiska länderna, EU:s ramverk för certifiering av upptag och infångning av koldioxid, samt den delegerade förordningen med regler om hur beräkning av en byggnads hela livscykel som kommer beslutas av EU kommissionen.

Vasakronan anser att regeringen bör fortsätta resurssätta så att Boverket kan tillhandahålla och utveckla öppna klimatdata som är representativ för bygg- och fastighetssektorn i Sverige. Klimatdatan ska vara generisk, livscykelbaserad och kvalitetssäkrad. Vasakronan framhåller att staten bör göra riktade insatser för att snabba på bygg- och fastighetsbolagens digitalisering. Detta då digitaliseringen kommer vara avgörande för kostnadseffektivt klimatarbete inom byggandet.

Övergång till cirkulär ekonomi

Vasakronan anser vidare att regeringen bör främja en övergång till en mer cirkulär ekonomi genom att exempelvis genomföra regelförändringar i plan- och bygglagen och Boverkets byggregler för att främja funktionsändring av befintliga byggnader samt för användandet av återbrukat material. Vid ombyggnation och ändrad användning behöver regelverket möjliggöra en effektivare användning av det befintliga beståndet för att undvika rivning och ökad materialanvändning.

Vasakronan anser att det i plan- och bygglagen bör tydliggöras att resurshushållning har prioritet så att även byggande och tekniska egenskapskrav tar hänsyn till hushållning av råvaror. Idag specificeras hushållning av energi, vatten och minimering av avfall i lagstiftning medan hushållning av råvaror och material saknas. Resurshushållning kommer vara avgörande för att minska bygg- och fastighetssektorns klimatpåverkan.

Vasakronan framhåller att kunskap om klimatomställningen behöver komma in i utbildningar för bygg- och fastighetssektorn på alla nivåer. För detta krävs särskilda uppdrag till Skolverket, Myndigheten för yrkeshögskolan och Universitetskanslersämbetet m.fl.

Vasakronan anser att det bör säkerställs att ytterligare medel avsätts för forskning och innovation med fokus på ökad cirkularitet, minskat uttag och påverkan på naturresurser, minskad klimatpåverkan och klimatanpassning i samhällsbyggandet. Samhällsbyggandets samhällsvärden och komplexa värdekedja kräver att innovation och utveckling drivs i samverkan mellan aktörer såväl offentliga som privata.

Stockholm 31 maj 2024

Martin Kron
Chef Investeringar och projekt

Anna Denell
Hållbarhetschef

Malin Belfrage
Projektledare Hållbarhet